

- Klonlama
- Organ Nakli
- Kürtaj
- Tüp Bebek
- Yaşam Destek Ünitesi
- Hayat ve Ölüm
Hakkındaki Şeri Hükümler

Birinci Baskı
H. 1418 - M. 1997

Basım - Yayın - Dağıtım
Dâr-ul Ummah
P.K. 135190
Beyrut - Lübnan

Mukaddime

Bilim adamlarının; biyoloji bilimi, insan embriyoları ve genleri bilimi, hücrebilimi, tıbbi biyoloji, genetik mühendisliği ile son ama bir o kadar da önemli olan insan klonlanmasının başlangıcı olan hayvan klonlaması alanında ulaştıkları müthiş bilimsel gelişmeler tüm beklentileri aşarak akıllara durgunluk vermiştir.

Bu müthiş bilimsel gelişmeler ve son derece gelişmiş teknoloji sayesinde bunların kullanılması, gösterse gösterse Allah'ın azametini, kudretini, hikmetini ve O'nun muhkem icadını gösterir ki O; bu kâinatı var eden yaratıcıdır ve bu kâinat tesadüfen yaratılmamıştır. Çünkü üzerine seyrettiği ondaki dakik nizam, onu kontrol eden ve seyrettiren dakik kanunlar ve bunların uğrunda yaratıldığı şeylere elverişli şekilde düzenlenmiş özellikleri, tesadüfen yaratılmış olmasını ortadan kaldırmaktadır. Çünkü tesadüf, dakik kanunları ve muhkem bir nizamı ortaya çıkaramaz. Zira dakik kanunlar ve muhkem nizam, kadir ve hakim var edici bir düzenleyicinin varlığını gerektirir.

Allahuteala şöyle buyurmuştur:

"Biz, her şeyi bir kadere göre yarattık." [el-Kamer 49]

Ve şöyle buyurmuştur:

"O, her şeyi yaratıp bir ölçüye göre düzenleyerek takdir etmiştir." [Furkan 2]

Yani her şeyi takdir ile tertibin gözetildiği ve kendisi için elverişli şekilde düzenlediği bir yaratışla yaratmıştır. Dolayısıyla takdirsiz bir yaratma değil hakim bir takdire göre olan bir yaratmadır. Bu yaratma, yoktan var etmektir. Çünkü yaratmak, var olanı icat etmek değil yoktan var etmektir. Çünkü var olandan icat etmek yaratmak değildir.

Bilim adamlarının, gerek insan, gerek hayvan, gerek bitki, gerekse cansızlar alanında ulaştıkları bilimsel gelişmeler ile bunları keşfederlerken ve bunlara ulaşırlarken kendilerine yardımcı olan müthiş teknolojik gelişmeyi bu bilimsel gelişmelerde müthiş şekilde kullanmaları, bu kâinata bulunan sıklardan, şeylere tahakküm eden ve onların seyrini düzenleyen nizamlar ile kanunlardan ve uğrunda yaratıldığı şeylere elverişli olması için şeylere yerleştirdiği özelliklerden çoğunun sadece pek azını oluşturmaktadır. Nitekim Allah ne kadar da doğru söylemiştir:

"Size ancak az bir bilgi verilmiştir." [el-İsrâ 85]

Bilim adamlarının ulaştığı ve gerçekleştirdiği şeyler, bu kanunların, nizamların ve özelliklerin bazılarına yönelik basit bir keşiften ve bunların ortaya çıkarılmasından öte bir şey değildir ve bunlarda herhangi bir yaratma da yoktur. Çünkü bunlar, yoktan var etmek değil sadece var olan şeyleri ortaya çıkarmaktır. Bu hususta bilim ve bilim adamları ne kadar ilerlerse, yaratıcının azametini, O'nun kudretinin mükemmelliğine, sonsuz hikmetine dair delalet ve O'na olan iman gücü de o kadar artmaktadır. Nitekim Subhânehu ve Te'alâ, buna şu kavlinde işaret etmiştir:

" İnsanlara ufuklarda ve kendi nefislerinde ayetlerimizi göstereceğiz ki onun (Kur'an'ın) hak olduğu, onlara iyice belli olsun." [Fussilet 53]

Bitkiler ile hayvanların klonlanması sınırına kadar ulaşan ve insanın klonlanmasına ulaşmak için de yoluna devam eden bu müthiş bilimsel gelişmeler, artık gündemde yerini almıştır ki bu da işlerin gözetilmesi ve toplumun muhafaza edilmesi bakımından buna karşı koymayı gerektirmektedir; çünkü bunlar, Müslümanların hayatıyla ilişkilidir.

Her ne kadar bunlar, bilimsel tecrübe ürünü olsalar da ve bilim de muayyen bir bakış açısına mahsus olmayıp evrensel olsa da bunların kullanılması ve alınması hayattaki bakış açısına dayanmalıdır. Bu bilimsel başarılar, başlangıçta Batılı âlemde ortaya çıkmış olmasından dolayı o bunları, dini hayattan ayırmaya ve hayattaki nizamını koyan bizzat insan olmasına dayalı bakış açısını benimsemesine göre faydalı olmaları itibariyle almıştır. Çünkü egemenliğin sahibi bizzat halktır ve halk, maslahatları, mefsedetleri, menfaatleri ve mazarratı idrak etmeye muktedir bir akla

sahiptir. Nitekim Batılı âlem, menfaatçiliğin olduğu maddî kıymeti, hem hayattaki miyası hem de tüm kıymetler arasında muteber bir kıymet kılmış, ruhî, ahlakî ve insanî olan diğer kıymetlere ise hiç bir değer vermemiştir. Bu kıymetlerden bir kıymeti gerçekleştirecek bir ameli yapmaya kalkıştıklarında ancak onun kendilerine bir menfaat sağlayacağını gördüklerinde onu yaparlar ve onda kendileri için bir menfaat görmediklerinde ise onu yapmazlar ve ona hiçbir ihtimam da göstermezler.

Bunun içindir ki onlar, bilimin ulaştığı şeyleri kullandıklarında bunların ruhî, ahlakî ve insanî kıymetlerle örtüşmesine veya bunlarla çelişmiş olmasına bakmaksızın ancak kendilerine maddî bir kıymet, yani bir menfaat sağlayacak olmasına bakarlar. Çünkü bu kıymetler, onlar nezdinde ne ameller için bir miyastır, ne de tasarruflarında bunlara itibar edilir. Onların tek miyası menfaatçilikle belirginleşen maddî kıymettir.

Bu Batılı bakış açısı, dünyanın başına çok şiddetli felaketler açmış ve iki dünya savaşı da onun sonucunda olmuştur. Çünkü bu iki savaş, menfaatlerin gerçekleştirilmesi, halkların sömürülmesi ve servetlerinin yağmalanması için egemenliğin ve sömürgeciliğin dayatılması fitilini tutuşturmuştur.

Menfaatçilik ve şahsî özgürlük de dâhil özgürlükler fikri için bu bakış açısını benimsemesiyle, cinsî sapkınlık başını alıp gitti. Hatta Batılı dünyadaki toplumlar; zinanın, evlilik dışı ilişkilerin ve cinsî sapkınlıkların normal bir durum olduğu ve kanunen izin verildiği hayvanlar sürüsü gibi oldular. Bunun sonucunda da veledizinalar ve gayrimeşru doğumlar çoğaldı. Hatta bunların oranı, zaman zaman Batılı dünyadaki gazetelerde yayınlanan istatistiklere göre doğumların %45'nin üzerine ulaşmıştır. Bu da yönetim, liderlik ve karar alma merkezlerinde olan kimseler de dâhil olmak üzere Batılı dünyadaki çocukların yarısına yakını veledizina demektir.

Böylelikle Batılı dünya toplumlarında, ruhî, ahlakî ve insanî değerler kayboldu, aileler yıkıldı, iffet yok edildi ve onlar nezdinde şeref diye bir şey kalmadı. Hem bunun hem de zina ve evlilik dışı ilişkilerden olan doğumların artması sonucunda Batılı dünyadaki devletlerin çoğunda kanunen kürtaja izin verilmesi ortaya çıktı. Bu da özellikle evlilik dışı ilişkinin neticesinde olduğu zaman hamileliğinden kurtulmak isteyen kadınlara bir fırsat sağlamıştır. Başta Amerika olmak üzere bu devletler bunu, Kahire'de düzenlenen Nüfus Kongresi ve Pekin'de düzenlenen Kadın Kongresi'nde olduğu gibi neslin azaltılması fikrinin pazarlanmasıyla birlikte İslami âleme pazarlamaya başladılar. Ta ki İslami âlemdeki toplumlar, Batılı âlemdeki toplumlar gibi olsunlar da bu toplumlarda kalan İslami değerler ve ahlak yok edilsin, aile yıkılsın ve cinsî sapkınlık başını alıp gitsin. Bu da başta Amerika olmak üzere Batılı dünyanın, İslami âleme hegemonya kurmasına ve İslami âlemdeki toplumlara kendi mefhumlarını, kendi hadâratlarını ve kendi hayata bakış açısını yerleştirmeye imkân versin.

Şüphesiz bu bakış açısı, bir küfür bakış açısıdır ve İslami bakış açısıyla tamamen çelişmektedir. Zira İslam'daki bakış açısı, insanın hayattaki tüm amellerini Allah'ın emir ve nehiyelerine göre seyrettirmesini ve sadece haram ve helal olan İslam'ın miyasına kıyas etmesini gerektirir. Helal, Allah'ın helal kıldıkları, haram da Allah'ın haram kıldıklarıdır. Helal ve haram hükümleri ise kitap, sünnet ve bunların irşat ettiği kıyas ve sahabe icmasından alınmış şeri nasslardan alınmalıdır. Maslahat ile mefsemete ve menfaat ile mazarrata bakılmaksızın helal alınır, haram ise terk edilir. Çünkü önemli olan Allah'ın şeriatıdır. Zira kanun koyucu insan değil, bizzat Allah Subhânehu'dur. İnsan aklının görevi nasslar ile hükümler koymak değil nassları anlamaktır.

Her ne kadar bilimsel yön, evrensel olup muayyen bir bakış açısına mahsus olmasa da bilimin ulaştığı ürünlerin kullanılması şeri hükümlere göre olmalıdır. Eğer şeriat bunları mübah kılmışsa alınır, haram kılmışsa terk edilir ve alınmaları haram olur. Bilimin icat ettiği her şeye bakışımız ve yaklaşımımız işte bu şekilde olmalıdır.

Bu kitapçıkta ele aldığımız konulara işte bu esasa göre yaklaştık. Bunları şeri nasslara göre arz ettik, bu hususta tüm cehdimizi kullandık, maslahat ile mefsemet veya menfaat ile mazarrat gibi başka hiçbir şeye itibar etmeksizin bu nassların gerektirdiğine göre alınması caiz ve haram olan hususları nasslar ışığında açıkladık. Çünkü maslahat, el-Hakim olan Şâri'nin maslahat olarak itibar

ettiğidir. Maslahat olarak itibar etmediği şeyin ise terk edilmesi gerekir ve bunu almak haram olur. Çünkü bu durumda onun alınması, şeri hükümlerle çelişmiş olur ve bunda günah vardır.

Klonlama, organ nakli, kürtaj, tıbbî yaşam destek ünitesi ve hayat ile ölüm konularını ele alırken işte bu esas üzere hareket ettik. Bu hususta çaba sarf ettik ki Allah Subhânehu'dan sahih şeri hükümlere isabet etmiş olmamızı temenni ederiz. Keza bütün Müslümanlara şeri hükümlere bağlı kalmayı telkin etmesini, yakın bir zamanda onları Hilafet'i ikame etmek, Allah'ın kitabı ve resulünün sünnetiyle yönetimi geri getirmekle şereflendirmesini temenni ediyoruz. Bu, aziz olan Allah'a hiç de zor değildir.

"Rabbimiz! Unutursak veya hataya düşersek bizi sorumlu tutma." [el-

Bakara 286]

H. 05 Muharrem-ul Haram 1418

M. 12 Mayıs 1997

Klonlama

Klonlama; ister bitki, ister hayvan isterse insan olsun canlı organizmalardan bir şeyin aslının tıpkısının bir kopyasını oluşturmaktır.

İnsan klonlama, bizzat insanın aslının tıpkısının bir kopyasının oluşturulmasıdır. Bizzat insanın aslının tıpkısının bir kopyasını oluşturmak ise bu insanın vücudundan somatik bir hücrenin alınması, ardından bu hücrenin çekirdeği alınarak kadının yumurtası kendi çekirdeklerinden ayrıştırıldıktan sonra aşılama veya sunî döllenme gibi benzeri operasyonla yumurtaya transfer edilerek gerçekleşmektedir. Bu operasyon uyarınca bu kişinin vücudundan alınan hücre çekirdeği, özel kimyevî maddeler ve muayyen elektrik akımı vasıtasıyla kadından alınan yumurtanın içerisine konulur ki böylece hücre çekirdeği ile yumurtanın birleşmesi tamamlanmış olsun. Birleştirme operasyonu tamamlandıktan sonra hücre çekirdeği ile birleşen yumurta; çoğalmaya, gelişmeye, bölünmeye, tam bir cenin haline dönüşmeye başlaması, ardından da normal bir çocuk olarak doğması için kadının rahmine transfer edilir. Böylece hücresi alınarak çekirdeği kadının yumurtasına transfer edilen kişinin aslının tıpkısının bir kopyası olur.

İnsan klonlama sürecindeki aşılama ve dölleme, cinsel değil bedensel insan hücreleri arasında olmaktadır. İnsan vücudunda ise milyonlarca, hatta milyarlarca hücreler bulunmaktadır. Bunlardan her bir hücre de erkeğin testisi ile kadının yumurtalığında bulunan cinsel hücreler dışında -kişinin tüm genetik özelliklerini ihtiva eden genetik maddenin olduğu- 46 kromozom ihtiva etmektedir. Erkek ve kadındaki bu cinsel hücrelerden her bir hücre ise 23 kromozom, yani vücut hücre kromozomlarının yarısını içermektedir.

Mesela normal döllenmelerde, 23 kromozom ihtiva eden erkeğin spermi ile yine 23 kromozom ihtiva eden kadının yumurtası ile birleşmektedir. Sperm ile yumurtanın arasındaki döllenmelerde, yarısı erkekten ve yarısı da kadından olmak üzere 46 kromozom olmakta ve böylece çocuk, hem babasının hem de annesinin özelliklerini almış olmaktadır.

Klonlama operasyonunda ise; kişinin vücudundan alınan hücrede 46 kromozom, yani kişinin tüm genetik özellikleri olmaktadır. Böylelikle klonlama operasyonunun ürünü olan çocuk, sadece hücre çekirdeği alınan bu kişinin özelliklerini almakta ve bu çocuk, herhangi bir kâğıdın renkli fotokopi makinesinde kopyalanması işlemi gibi kişinin aslının tıpkısının bir kopyası olmaktadır. Dolayısıyla da hiçbir farklılık olmaksızın aslının tıpkısının bir kopyası olmaktadır.

Normal döllenme operasyonunun tamamlanması ise ancak bir erkek, bir kadın ve cinsel hücreler ile mümkündür.

Klonlama operasyonunun tamamlanması ise bir erkeğin olması veya olmamasıyla mümkündür ve cinsel değil, vücut hücreleriyle gerçekleşir. Bu da -erkeğin olmaması halinde- kadından bir vücut hücresinin alınması, ardından 46 kromozom, yani tüm genetik özellikleri ihtiva eden çekirdeğinin ayrıştırılması, ardından da kendi çekirdeklerinden ayrıştırılmasından sonra bu çekirdeğin kadının yumurtasına transfer edilmesi, ardından da hücre çekirdeğinin

çekirdeklerinden ayrıştırılmış yumurta ile birleşmesi operasyonu tamamlandıktan sonra bu yumurtanın kadının rahmine transfer edilmesiyle olur. Bu yumurta, kadının rahmine transfer edilmesiyle çoğalmaya, bölünmeye ve gelişmeye başlayarak bir cenine, sonra tam bir cenine dönüşmekte ve sonra da doğmaktadır. Böylece hücreyi alınmış olan kadının, aslının tıpkısının bir kopyası olmaktadır. Böylece de bu durumdaki klonlama operasyonunun tüm aşamaları, bir erkek olmaksızın tamamlanmış olmaktadır.

Normal dölleme süreci, baba ve anne tarafından olmaktadır. Bu nedenle çocuklar, tek tip üzere olmamaktalar ve çocuklar, babalar, anneler ile kardeşler arasındaki benzerlikler, gerek boy, genişlik ve renk, gerekse aklı meleke ve fitrî karakter bakımından muhtelif şekiller almaktadırlar.

Klonlama operasyonundaki genetiklik ise ister erkek isterse kadın olsun kendisinden hücrenin alındığı kişinin aynı özelliklerini transfer etmekte ve çocuk, gerek uzunluk, genişlik ve renk açısından şekil olarak, gerekse aklı meleke ve fitrî karakter olarak aslının tıpkısının bir kopyası olmaktadır. Yani fitrî özelliklerin tamamını miras almış olmaktadır. Sonradan kazanılmış özelliklere gelince; genetikliğin konusu değildir. Mesela yetenekli bir âlimden veya büyük bir müteahhitten veya özgün bir doktordan hücre alındığında çocuk, bu özellikleri miras alacak demek değildir. Çünkü bunlar, sonradan kazanılmış özellikler olup fitrî özellikler değildir.

Klonlama işlemine ulaşılması, Allah [Subhânehü ve Te'alâ]'nın insan ve hayvan vücudunun hücrelerine koyduğu kanunlardan bir kanunu ortaya çıkarmıştır. Zira klonlama işlemi, insan ve hayvan vücudundaki hücrelerden herhangi bir vücut hücresinin çekirdeği, erkek sperminden kadın yumurtasıyla döllemesinde olduğu gibi çekirdeğinden ayrıştırılmış kadın yumurtasına transfer edildiğinde çocuk üretme kabiliyeti olduğunu ortaya çıkarmıştır.

İnsan klonlamanın vakıası işte budur. Burada klonlamanın başka bir türü daha vardır ki o, embriyonik (cenin) klonlamadır. Bu ise anne rahminde oluşmuş embriyodan aslının tıpkısının bir kopyasını oluşturmaktır ve bununla insan, embriyonik merhale esnasında çocuklarını klonlayabilmektedir. Zira tıp, anne rahmindeki embriyonun ilk oluşumunda bu embriyoyu ikiye, ardından da bundan daha fazlasına bölmeyi, dolayısıyla embriyo ile aynı olan daha fazla bir embriyonik hücre üretmeyi başarmıştır. Dolayısıyla da bu embriyonik klonlamadan oluşmuş ve kendisinden klonlanan embriyo ile tamamen aynı olan ikizler doğmaktadır.

Klonlama, en son hayvanlarda gerçekleştiği gibi fiilen bitkilerde de meydana gelmiştir. Ancak bu, henüz insanda gerçekleşmemiştir. O halde bu klonlamanın şeriattaki hükmü nedir?

Bitkinin ve hayvanın klonlanmasından maksat; bitkiler ile hayvanların kalitesini yükseltmek, bunlardaki üretimi artırmak, insan sağlığına zararlı etkileri olan kimyasal ilaçlar yerine özellikle çaresiz olanlar olmak üzere pek çok insan hastalıkları için doğal tedavi oluşturmaktır.

Bitkiler ile hayvanların kalitesini iyileştirmenin ve bunlardaki üretimi artırmanın şeri yönden bir sakıncası yoktur ve bunlar mübahlardır. Bunun yanı sıra bitkilerin ve hayvanların, özellikle çaresiz olanlar olmak üzere insan hastalıklarının tedavisi amacıyla bir ilaç olarak klonlama operasyonlarında kullanılması, İslam'ın caiz kıldığı bir işidir. Dahası İslam'a göre menduptur. Çünkü tedavi, mendup olduğu gibi tedavi için ilaç üretilmesi de menduptur. Zira İmam Ahmed, Enes'ten Resulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]'in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

"Muhakkak ki Allah [Azze ve Celle] hastalığı yarattığına göre devasını da yaratmıştır. O halde tedavi olunuz."

Yine Ebû Dâvud ve İbnu-Mâce, Usâme İbn-u Şerîk'in şöyle dediğini rivayet etmişlerdir: Ben, Nebi [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]'in yanında iken Arabiler geldiler ve şöyle dediler: Ey Allah'ın resulü tedavi olmalı mıyız? O da dedi ki:

... "Evet. Ey Allah'ın kulları tedavi olunuz. Muhakkak ki Allah [Azze ve Celle], şifasını yaratmadığı bir hastalık yaratmamıştır..."

Bu nedenle bitkilerin kalitesini yükseltmek ve üretimini artırmak amacıyla klonlama işleminin kullanılması caiz olmaktadır. Aynı şekilde hem ineğin, koyunun, devenin, atların ve benzerlerinin kalitesinin yükseltilmesi, hem de bu hayvanların üretimi ile çoğaltılmasını arttırmak ve özellikle

çaresiz olanlar olmak üzere pek çok insan hastalığının tedavisi için bunları elverişli kılmak amacıyla da klonlama işleminin kullanılması caiz olmaktadır.

Bu, bitkilerin ve hayvanların klonlanmasının hükmüdür. -Henüz gerçekleşmemiş olsa da gerçekleşeceği varsayımına binaen- insan klonlanmasının hükmüne gelince; aşağıdaki şekildedir:

Şayet klonlama, kadının kocasının spermının kendi yumurtasıyla birleşmesi sonucunda kadının rahminde oluşan üreme hücresine ait embriyonik bir klonlama olur, bu üreme hücresi çoğaltma operasyonu yoluyla bölünebilir ve gelişebilir birçok hücrelere bölünür, sonra bu hücreler, bu hücrelerin kendisinden alındığı döllenmiş ilk üreme hücresinin aynısı olan başlı başına bir embriyo olması için ayrıştırılır ve bu hücreler de yabancı bir kadının veya döllenmiş üreme hücresinin sahibi olan kadının kocasının ikinci eşine transfer edilirse; bu iki şekildeki klonlama da haramdır. Çünkü bunda neseplerin karışması ve yok olması vardır ki İslam bunu haram kılmıştır.

Ancak bu hücreler veya bunlardan bir hücre, üreme hücresinin sahibi olan aynı eşin rahmine transfer edilirse, bu klonlama şeran caiz olur. Çünkü bu, tek yumurta ikizleri doğurması için kadının rahmindeki embriyonun tıbbî operasyonla çoğaltılmasıdır.

İşte embriyonik klonlamanın hükmü budur.

İnsan klonlanmasına gelince; henüz buna ulaşılmamış olsa da bilim adamları, hayvan klonlanmasına ulaşılmamasının, insan klonlanmasına ulaşılmamasının ön aşaması olduğunu söylemektedirler.

İnsan klonlaması ise klonlama işleminde bir erkek ve bir kadının bulunmasıyla olmaktadır. Bu da erkeğin vücudundan bir hücre alınır ve çekirdeği ayrıştırılmış kadının yumurtası ile birleşmesi için çekirdeğinden ayrıştırılır, ardından hücre çekirdeğiyle birleşmesinden sonra çoğalması, gelişmesi, embriyoya dönüşmesi, sonra da vücudundan hücre alınan erkeğin aslının tıpkısının bir kopyası olan bir çocuk olması için bir kadının rahmine transfer edilmesidir.

Bunun yanı sıra klonlama, kendileriyle birlikte bir erkek olmaksızın sadece kadınlar arasında da olmaktadır. Bu da kadının vücudundan bir hücre alınması, ardından kadının yumurtası ile birleşmesi için bundan çekirdeğin ayrıştırılması, ardından hücrenin çekirdeği ile birleşmesinden sonra çoğalması, gelişmesi, bir embriyoya dönüşmesi, ardından vücudundan hücrenin alındığı kadının aslının tıpkısının kopyası bir çocuk olması için bu yumurtanın kadının rahmine transfer edilmesidir. Tıpkı koyun "Dolly" ile birlikte bizzat hayvanlarda gerçekleştiği gibi. Zira koyunun memesinden alınmış olan hücrenin çekirdeği alınır ve meme ile alakalı özel faktörleri bu hücreden ayrıştırılır, ardından çekirdeği ayrıştırılmış koyunun yumurta zarının içine konulur, ardından bu yumurta, çoğalması, gelişmesi, embriyoya, ardından da koyun Dolly olan bir yavruya dönüşmesi için koyunun rahmine transfer edilir ki memesinden hücre alınmış ilk koyunun aslının tıpkısının bir kopyası olsun.

Erkek veya kadın yoluyla insan üzerindeki bu klonlamadan, ister neslin iyileştirilmesi ve daha zeki, daha güçlü, daha cesur, daha sağlıklı ve daha güzel bir nesil seçilmesi, isterse halkın ve devletin güçlenmesi için halkın fertlerinin sayısının artırılması amaçlansın; eğer bu klonlama gerçekleşirse dünyanın başına bela ve dünyadaki şerrin bir kaynağı olacaktır ki bu, haram olup bunu yapmak caiz değildir. Bu da şu hususlardan dolayıdır:

1- Çünkü bundaki çocukların üretilmesi, Allah'ın insanları üzerine yarattığı ve çocuklar ile zürriyetin üretilmesinde bir sünnet kıldığı normal olmayan yoldan olmaktadır.

Allahuteala şöyle buyurmuştur:

"Muhakkak ki (Rahime) atıldığı zaman nutfeden, erkek ve dişiden olan iki çifti O yarattı." [Necm 45-46]

Ve şöyle buyurmuştur:

"O, (döl yatağına) akıtılan meninin içinden bir nutfe (sperm) değil miydi? Sonra bu, alaka (aşılanmış yumurta) olmuş, derken Allah onu (insan biçiminde) yaratıp şekillendirmişti. Ondan da iki eşi, yani erkek ve dişi var etmişti." [el-Kıyâme 37-39]

2- Hem beraberlerinde bir erkek olmaksızın kadınlardan klonlanmış çocukların babaları yoktur, hem de hücre çekirdeği ile birleşmiş yumurtanın, kendisinden yumurtası alınmış kadından başka bir kadının rahmine transfer edilmesiyle onların anneleri yoktur. Zira rahmine yumurta konulan bu kadın, sadece yumurta için bir kap-taşıyıcı anne olmaktadır. İşte bu, insan için bir yok oluşturmaktır. Zira ne bir baba, ne de bir anne vardır ki bu, Allahuteala'nın şu kavliyle çelişmektedir:

"Ey insanlar! Doğrusu biz sizi bir erkekle bir diğiden yarattık." [el-

Hucûrât 13]

Ve şu kavliyle:

"Onları (evlat edindiklerinizi) babalarına nisbet ederek çağırın. Allah katında en doğrusu budur." [el-Ahzab 5]

3- Neseplerin yok olmasıdır. Oysa İslam, neseplerin muhafaza edilmesini ve korunmasını vacip kılmıştır. İbn-u Abbas'tan Resulullah [SallAllahu Aleyhi ve Sellem]'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Her kim nesebini babasından başkasına nispet eder veya mevlâsından başkasını veli edinirse, Allah'ın, meleklerin ve tüm insanların laneti onun üzerine olsun." [İbn-u Mâce rivayet etti]

Ebî Osman en-Nehrî'den şöyle dediği rivayet edilmiştir: Hem S'ad'dan, hem de Ebâ Bekre'den ve bunların her birinden şöyle dediklerini işittim: Kulaklarım işitti ve kalbim idrak etti ki Muhammed [SallAllahu Aleyhi ve Sellem] şöyle buyurmuştur:

"Her kim babası olmadığını bildiği halde babasından başkasını (nesep olarak) iddia ederse, bu kimseye Cennet haram olur." [İbn-u Mâce rivayet etti]

Ebî Hurayra'dan, lanetleşme ayeti indiğinde Resulullah [SallAllahu Aleyhi ve Sellem]'in şöyle derken işittiği rivayet edilmiştir:

"Herhangi bir kadın, onlardan olmadığı halde bir kavme nesebini ait kılsa, Allah katında hiçbir şeye sahip değildir ve Allah onu Cennetine de koymayacaktır. Herhangi bir adam, kendisine bakan oğlunu inkar ederse, Allah ondan uzaklaşacak ve onu, önceki ve sonraki (nesillerinin) karşısında teşhir edecektir." [ed-Dârimî, rivayet etti]

Zekaca, kuvvetçe, sağlıkça ve güzellikçe üstün kişilerin oluşturulmasına yönelik klonlama, hem çiftler hem de evli olup olmadıklarına bakmaksızın erkeklerden ve kadınlardan bu nitelikleri taşıyan kimselerin seçilmesini gerektirir. Bu nedenle talep edilen nitelikleri taşıyan erkeklerin hücreleri ile seçkin kadınların yumurtaları alınarak, seçkin nitelikleri taşıyan seçkin kadınlara transfer edilmektedir. Böylece de nesepler yok olmakta ve birbirine karışmaktadır.

4- Klonlama işlemiyle çocukların üretilmesi, evlilik, nesep, nafaka, babalık, evlatlık, miras, bakım, mahrem, asabe ve benzeri şeri hükümler gibi pek çok şeri hükümlerin uygulanmasını engellemekte, nesepleri birbirine karıştırmakta, yok etmekte ve Allah'ın üremeleri için insanları üzerine yarattığı fitrata muhalefet etmektedir. Dolayısıyla bunlar, toplumun yapısını değiştiren şerir işlemlerdir.

Bu nedenle insan klonlama işlemi, şeran haramdır ve bunu gerçekleştirmek caiz değildir. Allahuteala'nın, lain iblisin lisanı üzere şöyle buyurmuştur:

"Şüphesiz onlara Allah'ın yarattığını değiştirmelerini emredeceğim." [en-Nisâ

119]

Buradaki [] "Allah'ın yarattığının" manası, insanları üzerine yarattığı fitrat demektir. O halde insandaki üreme ve çoğalmadaki fitrat, erkek ve kadından ve erkek sperminin kadın yumurtasına dölleniş yoluyla olmasıdır. Bunun bir erkek ve kadından olması için de Allah, onlar arasında sahih bir nikâhın akdini meşru kılmıştır. Oysa aralarında sahih nikâh akdi olmayan

erkek ve kadın arasında gerçekleşen bir klonlamadan ziyade üreme ve çoğalmanın klonlama yoluyla olması fıtrattan değildir.

Organ Nakli

Burada organ naklinden maksat, el, böbrek ve kalp nakli gibi bunların bir insandan başka bir insana nakledilmesidir. Hayatta iken veya öldükten sonra insanın bir veya daha fazla organının başka bir insana nakledilmesinin hükmü aşağıdaki şekildedir:

a) Kendisinden Nakil Yapılan Kişi Hayatta İken Organın Nakledilmesi:

Kişi hayatta iken -sırf kendi ihtiyarı ve iradesiyle- el veya böbrek gibi vücudunun bir yada daha fazla organını bu uzvun bağışlanmasına muhtaç olan başka bir şahsa bağışlaması şeran caizdir. Çünkü kişi, başka bir insan tarafından eli kesildiğinde veya gözü çıkarıldığında ya diyet almaya yada elinin kesilmesinden veya gözünün çıkarılmasından dolayı affetmeye sahiptir. Kesmenin veya çıkarmanın affedilmesi ise diyeti bağışlamaktır. Diyeti bağışlamak ise diyet mülkiyeti, dolayısıyla diyetini bağışladığı organın mülkiyeti demektir. Organlarının mülkiyeti ise kişiye bunlarda tasarruf hakkı vermektedir. Dolayısıyla da bunlardan bir organı, bu organa ihtiyacı olan başka bir kişiye bağışlamak caiz olmaktadır. Zira Allah [Subhânehu ve Te'alâ], kisasların ve diyetlerin affedilmesini caiz kılmış ve şöyle buyurmuştur:

"Ancak her kimin cezası,
kardeşi (öldürülenin velisi) tarafından bir miktar bağışlanırsa artık (taraflar) hakkaniyete
uymalı ve (öldüren) ona (gereken diyeti) güzellikle ödemelidir. Bu söylenenler, Rabbinizden bir
hafifletme ve rahmettir." [el-Bakara 178]

Hayatta İken Organları Bağışlamanın Şartları:

Hayatta iken organları bağışlamanın caiz olabilmesi için, mesela kalp, karaciğer ve akciğer gibi bağışlanan organın bağışlayanın hayatının bağlı olduğu organlardan olmaması şart koşulur. Çünkü bu organlardan bir organı bağışlamak, onun ölümüne yol açar. Dolayısıyla kendisinin katili olur ki insanın kendisini öldürmesi veya kendi rızasıyla bir başkasının kendini öldürmesini sağlaması caiz değildir.

Allahuteala şöyle buyurmuştur:

"Ve kendinizi öldürmeyiniz." [en-Nisâ 29]

Ve şöyle buyurmuştur:

"Allah'ın haram kıldığı bir nefsi haksız yere öldürmeyin!" [el-Enâm

151]

Bu da hem başka bir nefsi öldürmeyi hem de insanın kendisini öldürmesini kapsamaktadır. Muslim, Sâbit İbn-u ed-Dehhâk kanalıyla Resulullah [SallAllahu Aleyhi ve Sellem]'in şöyle buyurduğu rivayet etmiştir:

... "Her kim bir şey ile kendini öldürürse, Allah Cehennem
ateşinde onun ile ona azap eder."

El-Buhârî ve Muslim, Ebî Hurayra kanalıyla Resulullah [SallAllahu Aleyhi ve Sellem]'in şöyle buyurduğunu rivayet etmişlerdir:

"Her kim dağdan yuvarlanarak kendini öldürürse o,
Cehennem ateşindedir."

Aynı şekilde bağışlanmaları kişinin ölümüne yol açmasa dahi insanın testislerini bağışlaması caiz değildir. Çünkü Resul [SallAllahu Aleyhi ve Sellem], hadımlıktan -ki o, kısırlığa yol açmaktadır- nehyetmiştir. El-Buhârî, Abdullah İbn-u Mesûd'un kanalıyla şöyle dediğini rivayet etmiştir:

"Bizler kadınlarımız bizimle

değilken Nebi [Sallallahu Aleyhi ve Sellem] ile birlikte savaşıyorduk. Dedik ki: Ey Allah'ın Resulü! Hadım olabilir miyiz? Bizleri bundan nehyetti."

Bu hüküm, bağışlanması insanı kısır yapmasa dahi tek bir testisin bağışlanmasına da intibak eder. Çünkü üreme organlarının hücreleri, yani erkeğin testisi ve kadının yumurtalığı olan cinsel hücreler, bizzat çocukları üretendir. Dolayısıyla insan nesli ancak cinsel hücrelerden olmaktadır. Zira testisin içerisinde, spermleri üreten hücreler bulunmaktadır. Dolayısıyla o, spermi üreten bir fabrikadır ve testis mahzen olarak kalmaktadır. O halde ister sahibinde olsun, isterse de kendisine transfer edilen başka bir kişi de olsun o, hücrelerinden spermleri üreten bir fabrikadır. Buna göre kendisine testis transfer edilen kişinin ürettiği çocukların kromozomları, yani "genetik madde", testisi bağışlayan kişinin kromozomlarından olmaktadır. Çünkü kendisinden çocukların oluştuğu spermleri üreten, bizzat bağışladığı kendi testisidir. Bu nedenle bu çocuklar, kendisine testis bağışlanan kişinin niteliklerinden bir şey miras almazlar, bağışlayan kişinin niteliklerini miras alırlar ve testisi bağışlayan biyolojik yönden çocukların babası olur. Bu nedenle iki testisin transferini bağışlamak caiz olmadığı gibi bir tek testisin transferini de bağışlamak caiz değildir. Dolayısıyla iki testisi bağışlamak, bağışta bulunan kişinin kısırlığına yol açacağı gibi iki veya tek bir testisi bağışlamak ta neseplerin karışmasına ve yok olmasına yol açar. İslam, bunu haram kılmış, neslin muhafaza edilmesini emretmiş ve kişinin babasından başkasına nispet edilmesinden de nehyetmiştir. İbn-u Mâce, İbn-u Abbas'tan Resulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]'in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

"Her kim nesebini

babasından başkasına nispet eder veya mevlâsından başkasını veli edinirse, Allah'm, meleklerin ve tüm insanların laneti onun üzerine olsun." [İbn-u Mâce rivayet etmiştir]

Yine Osman en-Nehrî'den şöyle dediği rivayet edilmiştir: S'ad'dan, Ebâ Bekre'den ve bunların her birinin şöyle dediğini işittim: Kulaklarım işitti ve kalbim idrak etti ki Muhammed [Sallallahu Aleyhi ve Sellem] şöyle buyurmuştur:

"Her kim babası olmadığını bildiği halde

babasından başkasını (nesep olarak) iddia ederse, bu kimseye Cennet haram olur."

Bunun yanı sıra İslam, bir kadının, onlardan olmadığı halde nesebini bir kavme ait kılmasını veya bir adamın çocuğunu inkar etmesini de nehyetmiştir.

Ebî-Hureyra'dan, lanetleşme ayeti indiğinde Resulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]'in şöyle buyurduğunu rivayet edilmiştir:

"Herhangi bir kadın, onlardan olmadığı halde bir

kavme nesebini ait kılarsa, Allah katında hiçbir şeye sahip değildir ve Allah da onu Cennetine koymayacaktır. Herhangi bir adam da kendisine bakan oğlunu inkar ederse, Allah ondan uzaklaşacak ve onu, önceki ve sonraki (nesillerinin) karşısında teşhir edecektir."

Hayatın Sona Ermesinden Sonraki Organ Nakli:

Hayatı sona ermiş bir kişinin organının başka bir kişiye nakledilmesinin hükmü, hayatta iken organın bağışlanması hükmünden farklıdır.

Hayatın sona ermesi halinde organların nakli hükmünün belirlenmesine ulaşmak, öncelikle ölünün vücudunun mülkiyetinin, ölüye saygının ve zorunluluk halinin hükmünü bilmeyi gerektirir.

Hayatı sona erdikten sonra kişinin vücudunun mülkiyetinin hükmü hususunda deriz ki; hayatı sona erdikten sonra kişinin vücudu beşerden hiç kimsenin mülkü olamaz. Zira kişinin sırf hayatının sona ermesiyle ister malı ister vücudu isterse de hanımı olsun her şey onun mülkünden ve otoritesinden çıkar. Bu nedenle vücudu hususunda tasarruf hakkına sahip değildir. Dolayısıyla

organlarından herhangi bir organı bağışlamaya ve onu vasiyet etmeye malik değildir. Binaenaleyh onun organını bağışlaması da caiz değildir, bu hususta vasiyette bulunması da sahih değildir.

Hayatı sona erdiğinde malın mülkiyetinden çıkacak olmasıyla birlikte malından bir kısmı hakkında vasiyette bulunmasının caiz olmasına gelince; çünkü Şâri, insana, varislerden izin almaksızın üçte bir sınırına kadar, üçte biri geçtiğinde ise onların izniyle malı hakkında vasiyette bulunmasına izin vermiştir. Şâri'nin bu izni, mala hâs olup ne bunun dışındakilere, ne de kendi vücuduna geçer. Bu nedenle onun, ölümünden sonra organlarından birini bağışlaması caiz değildir.

Varislere gelince; Allah Subhânehu, onları miras bırakanın malına varis kılmış olup onun vücuduna varis kılmamıştır. Bu nedenle varisler, onun vücuduna sahip olmamalarının yanı sıra onda tasarruf hakkına da sahip olmamalarından dolayı organlarından birini bağışlamaya da malik değildirler. Bağışlamanın sıhhatinin şartı, bağışlayan ve tasarrufta bulunanın, bağışladığı şeye malik olması ve onda tasarruf hakkının bulunmasıdır. Mademki varislerden, hayatı sona ermiş olan mirasçının vücudu hakkında tasarruf hakkı düşmüştür, o halde konumları ne olursa olsun başkalarının onun vücudu hakkındaki tasarruf haklarının düşmüş olması evla babındandır. Binaenaleyh doktorun veya hâkimin, ihtiyaç olduğunda başka bir şahsa nakledilmesi için hayatı sona ermiş bir kimsenin organı veya organları hakkında tasarrufta bulunma hakkı yoktur.

Ölüye saygının ve ona eziyet etmenin hükmüne gelince; Allah [Subhânehu ve Te'alâ], hayatta olana saygı duyulması gibi ölü için de korunmuş bir saygınlık kılmış, hayatta olanın saygınlığına saldırmayı haram kıldığı gibi ona da saldırmayı haram kılmış ve ölüye eziyet edilmesini hayatta olana eziyet edilmesi gibi saymıştır. Zira müminlerin annesi Âişe [Radıyallahu Anhe]'den Resulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Ölünün kemiğinin kırılması, onun hayatta iken kırılması gibidir." [Ahmed,

Ebü Dâvud ve İbn-u Mâce, rivayet etmiştir]

Ahmed, Amr İbn-u Hazm el-Ensârî kanalıyla şöyle dediğini rivayet etmiştir: Resulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem] beni bir kabre yaslanırken gördü ve şöyle dedi:

"Kabir sahibine eziyet etme."

Muslim ve Ahmed, Ebî Hurayra kanalıyla Resulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]'in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

"Sizden birinizin bir ateş korunun üzerine oturup onun kendisini yakması, bir kabrin üzerine oturmasından daha hayırlıdır."

İşte bu hadisler, hayatta olana saygının ölü için de olduğuna açık bir delalet ile delalet ettiği gibi hayatta olanın saygınlığına saldırılması ve ona eziyet edilmesinin ölünün saygınlığına saldırılması ve ona eziyet edilmesi gibi olduğuna da delalet etmektedir. Yine karnını yarmak veya boğazını kesmek veya gözünü çıkarmak veya kemiklerini kırmak gibi hayatta olana saldırmak caiz olmadığı gibi, aynı şekilde karnını yarmak veya boğazını kesmek veya gözünü çıkarmak veya kemiklerini kırmak gibi ölüye saldırmak da caiz değildir. Aynı şekilde sövmek veya dövmek veya yaralamak gibi hayatta olana eziyet etmek haram olduğu gibi sövmek veya dövmek veya yaralamak gibi ölüye de eziyet edilmesi haram kılmıştır. Ancak hayatta olana saldırmanın kefareti olduğu gibi sövmek veya dövmek veya yaralamak gibi ölüye saldırmanın bir kefareti yoktur. Çünkü Resulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem], önünde kabirde bir şey kazarken ölünün kemiğini kıran kimseye kefaret ödetmemiş, ona kemik parçalarını toprağın içine gömmesini emretmekle yetinmiş ve sadece günah hususunda ölünün kemiğini kırmanın hayatta olanın kemiğini kırmak gibi olduğunu beyan etmiştir.

İhtiyacı olan başka bir kişiye nakledilmesi amacıyla ölünün gözünün çıkarılması veya kalbini veya böbreğini veya karaciğerini veya akciğerini almak için karnının yarılması ölünün şeklini/musle bozmak olarak itibar edilir ve İslam, şekli bozmaktan nehyetmiştir. Zira el-Buhârî, Abdullah İbn-u Zeyd el-Ensârî'nin şöyle dediğini rivayet etmiştir:

"Resulullah [SallAllahu Aleyhi ve Sellem], yağmalamaktan ve şekil

bozmaktan nehyetmiştir"

Ahmed, İbn-u Mâce ve en-Nesâî, Safvân İbn-u Assel'in şöyle dediğini rivayet etmişlerdir: Resulullah [SallAllahu Aleyhi ve Sellem] bizleri bir seriyyeye gönderdiğinde şöyle buyurmuştur:

"Allah'ın adıyla Allah yolunda yürüyünüz ve Allah'ı inkar edenlerle savaşınız! (Ölülerin) şeklini bozmayın, ihanet etmeyin ve çocukları da öldürmeyin!"

Ölünün saygınlığına saldırmanın ve ona eziyet etmenin hükmünün vakiasının beyan edilmesiyle ölünün karnını yarmanın ve başka bir kişiye nakletmek için ondan bir organ almanın caiz olmadığı açığa çıkmaktadır. Çünkü bu, ölünün saygınlığına saldırmak, ona eziyet etmek ve onun şeklini bozmak sayılır. Şeriat ise ölünün saygınlığına saldırmayı ve şeklini bozmayı kesin bir şekilde haram kılmıştır.

Zaruret Hali

Zaruret hali; Allah'ın, yiyeceğini-içeceğini kaybetmiş ve hayatı ölüm tehdidi altında olan, mecbur kalmış bir kimseye, ölü, kan, domuz eti ve benzerleri gibi Allah'ın yenilmesini haram kıldığı yiyeceklerden bulduklarını yemesini mübah kıldığı bir haldir. O halde bu durumda; hayatının bekası kendisine organ nakli yapılmasına bağlı olan diğer bir kişinin hayatını kurtarmak için ölünün organlarından birinin nakledilmesi mübah olur mu?

Buna cevap vermek için zaruret hükmünün bilinmesi kaçınılmazdır ki böylece hayatı sona ermiş bir kişinin organlarının, bunlara ihtiyaç içerisinde olan başka bir kişiye nakledilmesi hükmünün bilinmesine ulaşılmış olalım.

Zaruretin hükmüne gelince: Şüphesiz Allah [Subhânehu ve Te'alâ], yiyeceğini-içeceğini kaybetmiş ve hayatı ölüm tehdidi altına giren mecbur kalmış bir kimseye, ölü, kan, domuz ve Allah'ın yenilmesini haram kıldığı tüm yiyeceklerden benzerleri gibi Allah'ın haram kıldığı yiyeceklerden bulduklarını hayatını muhafaza edecek kadar yemesini mübah kılmıştır. Allahuteala şöyle buyurmuştur:

"Allah size ancak ölüyü (leşi), kanı, domuz etini ve Allah'tan başkası adına kesilene haram kıldı. Her kim bunlardan yemeye mecbur kalırsa, başkasının hakkına saldırmadan ve haddi de aşmadan bir miktar yemesinde günah yoktur." [el-Bakara 173]

Dolayısıyla mecbur kalmış bir kişi, bulduğu haram olan bu yiyeceklerden açlığını bastırarak ve hayatını sürdürecekt kadar yiyebilir. Şayet bunlardan yemez ve ölürse hem günahkâr hem de kendisinin katili olur. Oysa Allah [Subhânehu ve Te'alâ] şöyle buyurmuştur:

"Ve kendinizi öldürmeyiniz!" [en-Nisâ 29]

Geçen zaruret hükmüne binaen bu hükmün, hayatı sona ermiş bir kişinin organlarının, hayatının kurtulması için buna muhtaç olan başka bir kişiye nakledilmesi durumuna kıyas edilmesi yoluyla tatbik edilmesi mümkün müdür?

Bunun cevabına bakılır. Zira bu meselede kıyas hükmünün tatbik edilmesinin şartı, -organın nakledilmesi durumunun olduğu- kıyas edilen fûrudaki mevcut illetin -yiyeceğini-içeceğini kaybetmiş bir kimsenin zaruret hali olduğu- kendisine kıyas edilen aslî illetin ya aynine yada cinsine ortak olmasını gerektirir. Çünkü kıyas, ancak aslî hükmün aslî illet vasıtasıyla fûruya geçmesidir. Dolayısıyla fûru illeti, ister umumî isterse hususî sıfatlarında olsun aslî illete ortak olmadığı zaman, aslî illet fûruda mevcut olmaz. Böylelikle de aslî hükmün fûruya geçmesi imkânsızdır.

Burada organ naklinin durumuna göre bu nakledilen organlar, ya kalp, karaciğer, böbrekler ve akciğer gibi zannı galiple hayatın kurtulması kendisine bağlı olan organlardan olur ya da göz, bir böbreği sağlıklı olan kimsenin ikinci böbreği, el, bacak ve benzerleri gibi hayatın kurtulması kendisine bağlı olmayan organlardan olur.

Hayatın kurtulması nakledilmesine bağlı olmayan ve kaybedilmesi insanın ölümüne yol açmayan organlara gelince; hayatın kurtulması olan aslı illet, bunlarda mevcut değildir. Dolayısıyla zaruret hükmü bunlara intibak etmez. Buna binaen gözün veya sağlıklı bir böbreği olan kimsenin ikinci böbreğinin veya elin veya bacağın hayatı sona ermiş olan bir kişiden bunlara ihtiyacı olan başka bir kişiye nakledilmesi şeran caiz değildir.

Zannı galiple insan hayatının kurtulması nakledilmesine bağlı olan organlarda ise iki yön vardır:

Birincisi: Bunlarda mevcut olan illetin -ki o, hayatın kurtulması ve sürdürülmesidir- zaruret durumunda olduğu gibi hasıl olması kesin değildir. Çünkü mecbur kalan kişinin, Allah'ın haram kıldığı yiyeceklerden yemesi, kesin olarak hayatının kurtulmasına götürmektedir. Ancak kalbin veya karaciğerin veya akciğerin veya böbreğin nakledilmesi, bu organların kendisine nakledildiği kişinin hayatının kesin olarak kurtulmasına götürmemektedir. Zira kurtulma hasıl olabilir de hasıl olmayabilir de. Nitekim bu organların kendilerine nakledildiği kimselerde gerçekteşen birçok vakıa bunu kanıtlamaktadır. Bu nedenle illet, tamamlanmamış olmaktadır.

İkincisi: Kıyastaki füru şartlarından olan diğer bir şart ile ilgilidir. Bu ise furunun, kıyas illetinin gerektirdiği şeye ters düşmeyi gerektiren râcih çelişkidenden yoksun olmasıdır. Buradaki füruda ise -ki o, organ nakli durumudur-, kıyasın illetinin gerektirdiği hususlara ters düşmeyi gerektirecek râcih bir nass varit olmuştur ki o, ölünün saygınlığına saldırmanın veya ona eziyet etmenin veya onun şeklini bozmanın haram kılınmasıdır. İşte bu râcih nass, organ nakli illetinin gerektirdiği caizliğe ters düşmektedir.

Bu iki yöne binaen; kalp, karaciğer, akciğer ve böbrek gibi hayatın kurtulması nakledilmesine bağlı olan organların, ister bir Müslüman ister bir zımmî ister bir muahedeli isterse de bir müste'min olsun kanı masum olan hayatını kaybetmiş bir kişiden, hayatı bu organların nakledilmesine bağlı olan başka bir kişiye nakledilmesi caiz değildir.

Kürtaj

Kürtaj, Batı dünyasındaki toplumların sorunlarından bir sorundur. Bu toplumların bozukluğu ile sayısız zina fiillerinden ve evlilik dışı ilişkilerinden meydana gelen gayrimeşru doğumların artması buna davetiye çıkarmıştır. Hatta bu doğumların oranı, Batı gazetelerinde yayınlanan istatistiklere göre toplam doğumların %45'ine ulaşmıştır. Bu oran, bazen azalmakta bazen de artmakta hatta artış, bazı zaman kimi devletlerde %70 oranına kadar ulaşmaktadır.

Gayrimeşru bu doğumlar, hem dini hayattan ayırma akidesini hem de insanın bu hayatta, hayatın tüm zevklerinden faydalanmasını mübah gören şahsî özgürlüğün de dâhil olduğu özgürlükler fikrini benimseyen bu Batılı toplumlardaki cinsî sapkınlığın başlaması neticesinde ortaya çıkmıştır. Hatta zina ile evlilik dışı ilişki normal, meşru ve yasal bir husus haline gelmiş, böylece Batılı toplumlar, bu özgürlükler ve bu cinsî sapkınlıklar neticesinde hayvanlar sürüsü gibi olmuşlardır.

Batılı toplumlardaki çocukların yarısına yakını veledizina haline getiren gayrimeşru doğumların çoğalması, Batılı dünya devletlerinden çoğunu, özellikle zina fiilleri ve evlilik dışı ilişkilerden olduğunda hamileliğinden kurtulmak isteyen kadınlara çocuğunu düşürmesine izin veren yasalar çıkarmaya sevk etmiştir. Çünkü Batılı toplumlarda, zina fiillerinden veya evlilik dışı ilişkilerden dolayı hamile kaldığı çocukların eğitiminden sorumlu olan bizzat annedir.

Başta Amerika olmak üzere Batılı dünyadaki kâfir devletler, Müslümanlar arasında fuşşun yayılması, ailelerin yıkılması ve İslam dünyasındaki toplumların içerisindeki İslami kıymetler ile İslami ahlaktan geriye kalanların da yok edilmesi için hadaratlarından bize pazarladıkları şeylerin arasında kürtajın meşrulaştırılmasını da pazarlamaya başladılar.

Batılı dünya toplumlarındaki mevcut vakıa işte budur. İslami dünyadaki toplumlara gelince; zinanın az olması ve evlilik dışı ilişkilerin bulunmamasından dolayı kürtaj vakaları azdır. Kürtaj operasyonları hâsıl olduğunda ise çoğunlukla annenin hayatını kurtarmak için tedavi amaçlı olmaktadır.

Kürtajın vakıasına ve bunun hakkındaki şeri hükme gelince aşağıdaki şekildedir:

Lügatte kürtaj; rahimden embriyonun (ceninin) düşürülmesidir. Denilir ki: Deve düşük yaptı: Yani yavrusunu tamamlamadan önce düşürdü demektir. Fakihler ise bunu şöyle tanımlamışlardır: "Hamilelik müddeti tamamlanmadan önce embriyonun düşürülmesidir." Nitekim kürtaj, aynı manayı ifade eden pek çok lafızla ifade edilmiştir ki bunlardan bazıları imlâs, iskât, ilga ve ihraçtır.

Kürtaj; ilaç içmesi veya ağır bir şey taşınması veya ağır hareketler yapması veya doktordan kendisine kürtaj operasyonunun yapılmasını talep etmesi gibi kadının kendi iradesiyle olduğu gibi, bir başkasının saldırısı sonucunda irade dışı olarak da olmaktadır.

Kürtaj, ya embriyoya ruhun üflenmesinden sonra olur ya da embriyoya ruhun üflenmesinden önce olur. Şayet kürtaj, embriyoya ruhun üflenmesinden sonra olursa ister anneden ister babadan ister doktordan isterse de saldırgandan kaynaklansın bunun haram olduğu hususunda tüm Müslüman fakihler arasında hiçbir ihtilaf yoktur. Çünkü bu, kanı masum olan bir insan canına saldırmaktır ve diyeti gerektiren bir cinayettir. Diyetin miktarı ise kâmil bir insanın diyetinin onda biri değerinde olan "kadın veya erkek" bir köledir. Allah Te'alâ şöyle buyurmuştur:

"Allah'ın haram kıldığı bir nefsi (canını) haksız yere

öldürmeyin!" [el-Enâm 151]

El-Buhârî ve Muslim, Ebî Hurayra kanalıyla şöyle dediğini rivayet etmişlerdir:

: **"Resulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem], Benî Lehyan kabilesinden bir kadının ölü olarak düşen cenini hakkında erkek veya kadın bir köleye hükmetti..."**

Düşürülen cenin hakkında gurrenin (erkek veya kadın bir köle diyetinin) olabilmesi için, yaratılışında, parmağı veya eli veya bacağı veya tırnağı veya gözü gibi ademoğlunun yaratılışından en az bir şey açığa çıkmalıdır. Dolayısıyla kendisine ruhun üflendiği ceninin düşürülmesi, tüm Müslüman fakihler nezdinde ihtilafsız haramdır.

Ancak ceninin düşürülmesi, ona ruh üflenmeden önce olursa; fakihler bunun hükmünde ihtilaf etmişlerdir. Onlardan bazıları, kürtaja cevaz vermişler, bazıları ise ceninin oluşma evrelerine bağlı ayrıntılara göre haram kılmışlardır. Bizim zannı galibimize göre, şayet kürtaj hamilelikten ve ceninin oluşmaya başlamasından kırk veya kırk iki gün sonra gerçekleşirse haram olmakta, ona ruhun üflenmesinden sonra ceninin düşürülmesi saygınlık hükmünü almakta ve kâmil bir insanın diyetinin onda biri olan diyet vacip olmaktadır. Çünkü hamilelik oluşmaya başlar ve onda el veya ayak veya göz veya tırnak gibi bazı organlar ortaya çıkarsa tam bir insan olması yolundaki cenin haline gelmesi kesinleşmiş olur ve bunun üzerine el-Buhârî'nin Ebî Hurayra kanalıyla rivayet ettiği ceninin düşürülmesi hakkında yukarıda geçen hadise intibak eder.

: **"Resulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem], Benî Lehyan kabilesinden bir kadının ölü olarak düşen cenini hakkında: erkek veya kadın bir köleye hükmetti..."**

Muslim, İbn-u Mes'ûd'dan Resulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]'den şöyle işittiğini rivayet etmiştir:

: **"Nutfenin üzerinden kırk iki gece geçince Allah ona bir Melek gönderir. Melek de ona şekil vererek onun kulağını, gözünü, derisini, etini ve kemiklerini yaratır. Ardından der ki: Ey Rabbim erkek mi dişi mi olacak. Ardından da hüküm verilir."** Başka bir rivayette:

"Kırk gece" geçmektedir. Dolayısıyla hadis, kırk veya kırk iki gece geçtikten sonra yaratmanın başladığına ve organların ortaya çıktığına delalet etmektedir. Böylelikle ona saldırmak, kanı masum bir insan hayatının olduğu cenine saldırmak ve onu diri diri toprağa gömmek olur. Nitekim Allah, bunu haram kılmış ve şöyle buyurmuştur:

"Diri diri toprağa gömülen kıza, hangi günah sebebiyle öldürüldüğü sorulduğunda." [Tekvir 8-9]

Bu nedenle kırk günden sonra çocuğun düşürülmesi anneye, babaya ve doktora haram kılınmıştır. Bunlardan herkim bunu yaparsa, bir günah işlemiş ve bir cinayet gerçekleştirmiş olur. Ve ona, sahih hadiste varit olduğu üzere bir erkek veya bir kadın köle veya kâmil bir insanın diyetinin onda biri olan düşürülmüş ceninin diyeti gerekir.

Hamileliğin üzerinden kırk gün geçmeden önce rahimde olanın düşürülmesine gelince: Bu caizdir ve bunda bir beis yoktur. Çünkü o, nutfe evresinde olmasından dolayı henüz cenin olmamıştır ve ceninin düşürülmesi hadisi buna intibak etmez. Cenine dönüşmeden önce nutfenin düşürülmesi, kadına azil yapılması gibidir, hamileliği önlemek için azil benimsenmiştir ve kadının kendisinden hamile kalmasını istemeyen bir kimse bunu yapabilir. Çünkü azil, erkeğin menisinin fercin dışına atılmasıdır. Onun fercin dışına atılması ise spermin yok olmasına ve ölmesine yol açtığı gibi kadının yumurtasının yok olmasının yanı sıra spermelerin yumurta ile birleşmemesine yol açar ve dolayısıyla hamileliğin de yok olmasına yol açmaktadır.

Resul [Sallallahu Aleyhi ve Sellem] kendisine, cariyesiyle birlikte olan ve hamile kalmasını istemediğini soran kişiye bunu yapmasına izin vermiştir.

Zira ona şöyle demiştir:

"Dilersen ona azil yap."

Yine Câbir İbn-u Abdullah'tan şöyle rivayet edilmiştir: Bir adam, Nebi [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]'e geldi ve dedi ki:

:

"Benim bir cariye var, o hizmetçimizdir ve hurma da sucumuzdur. Ben, onun etrafında dolaşip duruyorum ve onun hamile kalmasını hoş görmüyorum." O da dedi ki: "Dilersen ona azil yap. Şüphesiz o, kendisi için takdir edileni getirecektir."

Resul [Sallallahu Aleyhi ve Sellem], Cuzâme'nin rivayet ettiği bir hadiste bunu, [] "Gizlice diri diri toprağa gömmek olarak isimlendirmiştir." Muslim ve Ahmed, Cuzâme Bint-u Vehb el-Esediyye kanalıyla şöyle dediğini rivayet etmişlerdir: İnsanların içerisinde Resulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem] ile buldum... Sonra O'na azil hakkında sordular ve dedi ki:

"Bu, gizlice diri diri toprağa gömmektir". İşte bu: "Diri diri toprağa gömülen kız çocuğuna sorulduğunda" ayetinin ta kendisidir."

Lisan-ul Arap'ta şöyle geçmiştir: "Hadiste, kız çocuklarını diri diri toprağa gömmekten, yani onların öldürülmesinden nehyetmiştir. Azil hadisinde ise "Bu gizlice diri diri toprağa gömmektir." Başka bir hadiste, "Bu küçük diri diri toprağa gömmektir" buyurarak kadın üzerindeki azli, gömmek derecesinde kılmıştır. Ancak o, gizlidir. Çünkü kim hanımına azil yaparsa, ancak çocuktan kaçmak amacıyla azil yapmaktadır. Bu nedenle bunu, küçük diri diri gömmek olarak isimlendirmiştir. Çünkü kız çocuklarını diri diri toprağa gömmek, büyük diri diri toprağa gömmektir."

Bununla birlikte sahabe [Rıdvânullahi Aleyhim], Resul [Sallallahu Aleyhi ve Sellem] döneminde kadının hamile kalmasını istemedikleri zaman azil yapıyorlardı ve O da bunu bilmesine rağmen onları bundan nehyetmemiştir. Zira Câbir İbn-u Abdullah'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Biz, Resulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem] döneminde Kur'an indiği halde azil yapıyorduk." [Müttetik-un Aleyh]

Muslim'in başka bir rivayetinde ise şöyle geçmiştir:

"Biz, Resulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem] zamanında azil yapıyorduk. Bu, O'na ulaştınca O, bizi nehy etmedi."

Ceninin Düşürülmesine Ne zaman İzin Verilir:

Uzman tabipler, ceninin anne karnında kalmasının annenin ve onunla birlikte ceninin ölümüne yol açacağına karar verirlerse, ister oluşum aşamasında olsun isterse kendisine ruh üflendikten sonra olsun ceninin kürtajına izin verilir. İşte bu durumda ceninin kürtajına izin verilir ve annenin hayatı kurtarılır. Nitekim İslam, hayatın kurtarılmasına çağırılmış ve bu kürtaj, tedavi kabilinden olup Resulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem], ilacı ve tedaviyi emretmiştir.

İmlâs

İmlâs, ceninin hamile kadına saldırmak yoluyla düşürülmesidir. Bu ise bir günah ve bir cinayettir. Bunun erkek veya kadın bir köle diyeti vardır ve bunun değeri kâmil bir insanın diyetinin onda biridir. Nitekim Sahihayn'de şöyle varit olmuştur: Ömer İbn-u el-Hattab, karnına vurulan ve ceninini düşüren kadının imlâsı hakkında ashabıyla istişare etmiş ve el-Mugire İbn-u Şu'be ona şöyle demiştir: "Resulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem], bunun hakkında erkek veya kadın bir köle hükmünü vermiştir." Muhammed Bin Mesleme de bu hususta ona şahitlik etmiştir.

[Müttefik-un Aleyh]

Tüp Bebek

Tüpler vasıtasıyla, kocanın spermi ile hanımının yumurtası arasındaki dölleme işlemi, doğal dölleme mekânı dışında dölleme için kocanın sperminin hanımının yumurtasına ulaşmasının sağlanmasına yönelik tıbbî bir tedavi işlemidir. Ardından da hamileliğin normal olarak rahimde gerçekleşmesi için döllemiş yumurta, bir operasyonla karının rahmine transfer edilir.

Döllemede asıl olan, Allah Subhânehu'nun insanları üzerine yarattığı normal yolla rahimde normal olarak gerçekleşmesidir. Ancak -içerisinde yumurtanın kadının rahmine doğru hareket ettiği kanalın kapalı veya hasarlı olması ve açılmasının veya iyileştirilmesinin tedaviyle mümkün olmaması yada kocanın spermlerinin yumurtayla dölleme için kadının rahmine ulaşmaktan aciz veya zayıf olması ve güçlendirilmesinin veya içerisnde yumurtayla dölleme için kadının rahmine ulaştırılmasının tedaviyle mümkün olmaması gibi İslam'ın kendisine teşvik ve rağbet ettirdiği ve Müslümanlara mendup kıldığı neslin ve çoğalmanın durmasına yol açacak şekilde-doğal yolla dölleme imkansızlaşır, kocanın spermi ile hanımının yumurtası arasında normal olmayan bir mekanda döllemeye yönelik bir tedaviyle bu imkansızlığın telafisi mümkündür. Şöyle ki kocanın sperminin hanımının yumurtasına erişimi sağlandıktan sonra rahmin doğal şartlarının aynısına uyumlu tüplerde döllendirilir, ardından normal hamileliğin, ardından da doğumun gerçekleşmesi için döllemiş yumurta kadının rahmindeki normal mekânına transfer edilir.

İşte bu operasyon, tıbbî bir tedavi operasyonudur ve bu, şeran caizdir. Çünkü bu, İslam'ın kendisine teşvik ettiği nikâhın hedeflerinden bir hedef olan üremenin ve çoğalmanın gerçekleştirilmesine yönelik bir tedavidir. Zira Enes'ten Nebi [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

... "*Sevimli doğurgan kadınlarla evleniniz. Şüphesiz ben, Kıyamet Günü enbiyaya karşı sizin çokluğunuzla övüneceğim.*"

Abdullah İbn-u Ömer'den Resulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"*Çocuklu annelerle (doğurgan kadınlarla) evleniniz. Şüphesiz ben Kıyamet Günü sizinle övüneceğim.*" [Her ikisini de Ahmed rivayet etmiştir]

Dolayısıyla normal dölleme, hamilelik ve doğumun oluşması için tedavi gerçekleşir, bu tedaviyle sonuç elde edilmez, normal mekânının dışında döllemenin yapılması imkânı olur, ardında da kocadan döllemiş yumurta, normal hamileliğin gerçekleşmesi için kadının rahmindeki normal mekânına transfer edilirse bu caiz olur. Çünkü tedaviye teşvik edilmiştir. Çünkü bunda İslam'ın kendisine teşvik ettiği üreme ve çoğalmanın gerçekleşmesi vardır. Kadının rahminde, onun yumurtası ile kocasının spermleri arasındaki normal döllemenin oluşmasının

imkânsız olmasının dışında, genellikle normal olmayan döllenmenin oluşturulmasına yönelik bu tedaviye başvurulmamaktadır.

Neslin üremesi için bir tüpün içerisindeki normal olmayan bu döllenmenin caiz olması için, bu döllenmenin sadece kocanın spermeleri ile hanımının yumurtası arasındaki bir döllenme olması ve hanımın yumurtasının, bir tüpün içerisinde kocanın spermeleri ile döllenmesinin ardından hanımın rahmine transfer edilmesi şarttır. Hanımının dışındaki başka bir kadının rahmine transfer edilmesi haram kılınmıştır ki bu, başkasından hamile kalmak olarak isimlendirilir. Yine yumurta, tüp içerisindeki döllenmesinin ardından hanımın rahmine transfer edilmiş olsa bile tüp içerisindeki normal olmayan bu döllenmenin, kocanın spermeleri ile başka bir hanımının yumurtası arasında olması haram kılınmıştır. Aynı şekilde yumurta, tüp içerisindeki döllenmesinin ardından hanımın rahmine transfer edilmiş olsa bile bu döllenmenin, başka bir kocanın menisi ile hanımının yumurtası arasında olması da haram kılınmıştır. İşte bu üç şekilden her biri haram kılınmıştır ve şeran caiz değildir. Çünkü bunlarda neseplerin karıştırılması ve yok edilmesi vardır ki bu, şeran haram kılınmıştır.

Ebî Hurayra'dan, lanetleşme ayeti indiğinde Resulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]'in şöyle buyurduğunu işittiği rivayet edilmiştir:

"Herhangi bir kadın, onlardan olmadığı halde bir kavme nesebini ait kılarca, Allah katında hiçbir şeye sahip değildir ve Allah onu Cennetine de koymayacaktır. Herhangi bir adam, kendisine bakan oğlunu inkar ederse, Allah ondan uzaklaşacak ve onu, önceki ve sonraki (nesillerinin) karşısında teşhir edecektir."

İbn-u Abbas'tan Resulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]'in şöyle buyurduğunu rivayet edilmiştir:

"Her kim nesebini babasından başkasına nispet eder veya mevlâsından başkasını veli edinirse, Allah'ın, meleklerin ve tüm insanların laneti onun üzerine olsun."

İşte bu üç şekil, ilişkinin olması hariç zina yoluyla hamile kalmaya ve doğurmaya benzemektedir. Bu nedenle bu operasyonu yaptıklarından dolayı ne kadına, ne de erkeğe had uygulanmaz. Ancak bu ikisine tazir cezası düşer ve bunun takdiri kadıya terk edilmiştir.

Modern Sunî Tıbbî Yaşam Destek Ünitelerinin Kullanılması

Modern sunî yaşam destek ünitelerinin kullanılmasının ve bunların çıkarılmasının hükmünün bilinmesi, vacip mi veya mendup mu veya mübah mu veya mekruh mu olduğu bakımından tedavi hükmünün bilinmesine bağlıdır. Hatta hükmü delilden almamız için, tedavi hakkında varit olan delillerin arzedilmesi kaçınılmazdır. El-Buhârî, Ebî Hurayra kanalıyla Resulullah [Sallallahu aleyhi ve Sellem]'in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

"Allah şifasını yaratmadığı bir hastalığı da yaratmamıştır."

Muslim, Câbir Bin Abdullah'tan Nebi [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]'in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

"Her derdin bir devası vardır. Zira bir derdin devasına ulaşıldığında [Allah Azze ve Celle]'nin izniyle (bu dertten) beri olunur."

Ahmed'in Müsnedi'nde İbn-u Mesûd'un şu merfu hadisi geçmektedir:

"Allah şifasını yaratmadığı bir hastalığı da yaratmamıştır. Her kim onu (şifayı) bilirse onu bilmiş olur. Her kim de onu bilemez ise onun cahili olur."

İşte bu üç hadiste, Allah Subhânuhu'nun yarattığı derdin dermanını da yarattığı, her derdin devası olduğu, devaya ulaşıldığında Allahuteala'nın izniyle derdin beri olacağı, her kim bu şifayı bilirse bunu bileceği, her kim de onu bilmezse onun cahili olacağı haber verilmiştir. Keza bu

hadislerde, Allah Subhânuhu'nun izniyle derdin şifasına yol açacak olan tedaviye ulaşılması için çaba sarf etmeye teşvik edici olması açısından her derde şifa olacak bir devanın olduğuna dair bir irşat vardır. Zira dert de O'ndan, deva da O'ndan ve şifa da ilaçtan değil O'nun izniyledir ki O, derde temas ettiğinde devaya şifa özelliği koymuştur. Bu ise zorunluluk değil bir irşattır.

Ahmed, Enes'ten Resulullah [SallAllahu Aleyhi ve Sellem]'in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

"Şüphesiz [Allah Azze ve Celle] derdi yarattığı için devasını da yaratmıştır. O halde tedavi olunuz"

Ebû Dâvud ve İbn-u Mâce, Usâme bin Şerik'in şöyle dediğini rivayet etmişlerdir: Ben Nebi [SallAllahu Aleyhi ve Sellem]'in yanında iken Arabiler gelerek dediler ki: Ey Allah'ın Resülü tedavi olmalı mıyız? Dedi ki:

"Evet. Ey Allah'ın kulları tedavi olunuz.

Şüphesiz Allah [Azze ve Celle] şifasını yaratmadığı hiçbir dert yaratmamıştır."

Dolayısıyla ilk hadiste tedaviyi emretmiş ve bu hadiste de Arabiler için tedaviyle ve kullara hitaben tedavi olmalarıyla cevap verilmiştir. Dolayısıyla da Allah, şifasını yaratmadığı hiçbir dert yaratmamıştır. Her iki hadiste de hitap emir sığısıyla gelmiştir. Emir ise mutlak talebi ifade eder ve kesin bir emir olmadıkça vacibiyeti ifade etmez. Kesinlik ise kendisine delalet eden bir karineye muhtaçtır ve her iki hadiste de vacibiyete delalet eden herhangi bir karine bulunmamaktadır. O halde yukarıda geçen üç hadis, sırf haber vermek ve irşat etmekten başka bir şey değildir ki bu da iki hadisteki tedavinin talep edilmesini vacibiyet için olmayan bir duruma sokmaktadır. Kaldı ki tedavinin terk edilmesinin caiz olduğuna delalet eden hadislerin varit olması, bu iki hadis üzerinden vacibiyet anlamını kaldırmaktadır.

Muslim, Umrân Bin. Husayn'den Nebi [SallAllahu Aleyhi ve Sellem]'in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

"Ümmetinden yetmiş bin kişi hesapsız olarak Cennete girecektir. Dediler ki: Ey Allah'ın Resülü kim onlar? Dedi ki: Efsun yapmayanlar, uğursuzluğa inanmayanlar, (vücutlarının) dağlamayanlar ve ancak Rablerine tevekkül edenlerdir."

El-Buhârî İbn-u Abbas'ın şöyle dediğini rivayet etmiştir: Şu siyah kadın Nebi [SallAllahu Aleyhi ve Sellem]'e gelerek dedi ki:

"Ben sara oluyorum ve açılıp saçılıyorum. Benim için Allah'a dua et. Ona dedi ki: Dilersen sabredersin ve senin için Cennet olur. Dilersen sana afiyet vermesi için Allah'a dua edeyim. Bunun üzerine dedi ki: Sabredeceğim. Ve dedi ki: Ben, açılıp saçılıyorum. Benim için Allah'a dua et ki açılıp saçılmayım. O da dua etti."

İşte bu iki hadis, tedavinin terk edilmesinin caiz olduğuna delalet etmektedir. Zira ilk hadiste, hesapsız olarak Cennete girecek olanlar tanımlanmıştır ki onlar; efsun yapmayanlar, (vücutlarını) dağlamayanlar, yani tedavi olmayıp bilakis işi Rablerine terk edenler ve tüm işlerinde O'na tevekkül edenlerdir.

[] Rukâ; efsun yapmak ve [] Keyy; dağlamak tedavidendir. Nitekim Resul [SallAllahu Aleyhi ve Sellem], efsunla tedaviye teşvik etmiş ve kendisinin buyurduğu üzere Cibrîl O'nu efsunlamıştır:

"Üç şeyde şifa vardır: Kan aldırma, bal şerbeti veya ateşle dağlamak ve Ben ümmetimi dağlamaktan nehyediyorum." [el-Buhârî, İbn-u Abbas kanalıyla rivayet etmiştir]

İkinci hadiste ise; Resul [SallAllahu Aleyhi ve Sellem]'in siyah kadını, kendisinde var olan saraya sabretmesi ve kendisi için Cennet olması ile Allah'a dua edip sarasına şifa vermesi arasında

muhayyer bırakması, tedavinin terk edilmesinin caiz olduğuna delalet etmektedir. Böylelikle bu iki hadis, Arabilere cevap verdiği hadiste ve bundan önceki hadiste varit olan tedavi emrini vacibiyetten sarfetmekte ve Resul [SallAllahu Aleyhi ve Sellem]'in tedaviye şiddetle teşvik etmesinden dolayı hadislerde varit olan tedavi emri mendup için olmaktadır.

Tedavi hükmünün mendup olduğunu öğrendiğimize göre modern sunî yaşam destek ünitelerinin kullanılması hükmünü öğrenmemiz de kolay olacaktır. Zira bunun hükmü tedavi hükmündedir. Yani özellikle tabiplerin vücuduna bağlanmasını zorunlu gördüğü kimseler için mendup olmaktadır.

Madem ki bunların kullanılması menduptur, o halde vücudunun ana organları ölünceye kadar vücuduna bağlanmış olan kimsenin üzerinde çalışır bir şekilde kalması vacip değildir. Çünkü esasta bunların kullanılması vacip değildir. Ne zaman ki tabipler, hastanın beyin ölümüne karar verirlerse, bu ünitenin çalışmasını durdurabilirler ve onu hastanın vücudundan çekebilirler. Çünkü hastanın beyin ölümünün manası, onun hayata dönmesinden ümidin kesilmesi demektir ve vücudunun diğer bazı ana organlarının çalışması ilerde onu hayata döndürmeyecektir. Çünkü bunlar, hızlı bir şekilde duracaklardır.

Buna binaen Modern Sunî Yaşam Destek Ünitelerinin hükmü, özellikle tabiplerin bunu zorunlu gördüğü kimseler için mendup olmaktadır. Beyin ölümünden sonra onun çıkarılması caiz olur, bu hususta tabibe bir haramlılık yoktur, bunu ondan çıkarmasının ardından ne bir günaha, ne de bu hususta herhangi bir sorumluluğa maruz kalır.

Hayat ve Ölüm

Lügatte hayat; ölümün zıddıdır ve hayat belirtileri, idrak, irade, his, hareket, nefes alma, gelişme, beslenme ile ortaya çıkar.

Ölüm de hayatın zıddıdır. Lisan-ul Arap'ta şöyle denmiştir: "Ölüm, hayatın zıddıdır." Madem ki ölüm hayatın zıddıdır, o halde onun belirtileri de hayatın belirtilerinin zıddı olur ve idrak ile iradenin kaybolması, hissizlik, hareketsizlik, nefessizlik, gelişmenin ve beslenmenin durmasında ortaya çıkar.

El-Hâlık Subhânehu tarafından ruhu kabzedilip canı alındığında insanın öldüğüne dair ayetler ve hadisler varit olmuştur. Allahuteala şöyle buyurmuştur:

"Allah, ölenin ölüm zamanı gelince, ölmeyenin de uykusunda iken canlarını alır da ölümüne hükmettiği canı alır, ötekini muayyen bir vakte kadar bırakır." [ez-Zümer 42]

Muslim, Ummu Seleme'den Resulullah [SallAllahu Aleyhi ve Sellem]'in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

"Ruh kabzedildiğinde gözler onu takip eder."

Nefsin ve ruhun hakikatini Allah Subhânuhu'dan başkası bilemez ve bu ikisinin kabzedilmesi ve yaratıcılarına dönmesi, bilimsel deneyime elverişli olmayan mugayyebâttandır. Ancak bunun bedendeki somut izi, ölümün meydana gelmesine delalet eden emarelerle ortaya çıkar.

Her ne kadar ayetler ve hadisler insan hayatının sona ermesinin ruhun kabzedilmesi ve canın alınmasıyla olacağına delalet etse de ruhun içerisinde kabzedildiği, canın alındığı ve ondaki hayatın sona erdiği anı sınırlandırmamıştır. Bu hususta varit olanların hepsi, yukarıda geçen hadiste ve Aleyhi's Salâtu ve's Selâm'ın şu kavlinde varit olduğu gibi ruh kabzedildiğinde gözlerin onu takip etmesidir:

"Ölülerinize şahit olduğunuzda gözlerini kapatınız. Zira gözler, ruhu takip eder." [Ahmed, Şeddâd İbn-u Evs'ten rivayet etmiştir]

Bunun içindir ki içerisinde hayatın sona ermesinin gerçekleştiği anın sınırlandırılması, kendisine ölümün ve hayatının sona ermesinin intibak ettiği kimsedeki menatın araştırılmasına ihtiyaç vardır. Bu da deneyimi ve bilgiyi gerektirir.

Tıpçılar, tıp bilimleri ilerlemeden ve hassas tıbbî cihazlar ile sunî yaşam üniteleri keşfedilmeden önce kalbin durmasına, insanın öldüğünün ve hayatının sona erdiğinin bir göstergesi olarak itibar ederlerken bugün onlar, bundan dönerek kalbin çalışmasının durmasının kesin olarak insanın öldüğünü göstermediğini, bilakis bazen insan kalbinin durabileceğini ve canlı olarak kalacağını ve açık kalp ameliyatının kalbin durmasını gerektirdiğini söyler oldular. Ve dediler ki; insanın öldüğünü ve hayatının sona erdiğini gösteren şey, ancak beyin kökünün ölümüdür -ki o, kök şeklindeki beyin sapıdır veya boyundaki omurilikle bağlantılı olan, içerisinde ağ-şebekenin bulunduğu beyin arka ortasının en aşağısında bulunan saptır. Yine o, beyin ile vücudun diğer organları ve dış dünya arasındaki iletişim halkasıdır ki onun vasıtasıyla hem tüm ihşaslar beyne iletilir hem de fonksiyonlarını yerine getirmek üzere beyinden çıkan sinyallerin tamamı dağıtılır- ve o beyinde duran şeylerin sonuncusudur. Zira beyin ve beyin korteksinin (beyin kabuğunun) ölümü beyin kökünün ölümünden önce gerçekleşir. Dolayısıyla beyin kökü öldüğü zaman, kalbi atsa ve akciğerleri normal veya cihazlarla nefes alıyor olsa dahi insan ölür ve hayatı tamamen sona erer. Bazen beyin doğrudan bir darbe yemesi veya beyin kanaması veya beyin kökünün kesilmesi halinde beyin ölümü kalp ölümünden önce gerçekleşebilir. Hastalık halinde ise kalbin durması ve ölmesi, beyin durması ve ölmesinden önce olmaktadır. Nitekim vücudun diğer organları çalışmaya devam etmesiyle birlikte beyin durduğu olayların vuku bulması tıpçıları hayrete düşürmüştür. Zira iki buçuk aydan beri tam bir koma halinde olup beyin kanamasının hemen sonrasında bu koma haline girmiş olan Finlandiyalı bir kadının çocuk doğurduğu yayınlanmıştır. Şaşırtıcı olan ise kadının çocuğu doğurduktan iki gün sonra ölmesidir. Nitekim koma halindeyken kadına, sunî teneffüste bulunmuş, tüplerle beslenmiş, kendisine on hafta boyunca haftada bir kere kan nakli yapılmış ve çocuğunu sağlıklı, güzel ve normal bir kiloda doğurmuştur.

Bu tıpçılar açısından. Fakihlere gelince; onlar, insanın ölümüne dair yakın hasıl olmadıkça ölümüne hükmetmemektedirler. Nitekim kendisiyle ölüm sonucuna varılan bazı alametler zikrettiler ki bunlardan bazıları şunlardır; nefesin kesilmesi, dudakların açılması, gözlerin dikilmesi, şakakların çökmesi, burnun eğilmesi, önkolların ayrılması ve dik duramayacak derecede ayakların gevşemesidir.

Kişinin kalp yetmezliği veya baygınlık geçirmesi veya herhangi bir nedenden ötürü tam bir komaya girmesi gibi şayet ölümünde bir şüphe hâsıl olursa, ölüm emarelerinin ortaya çıkması veya kokusunun değişmesiyle öldüğü teyit edilinceye kadar beklenilmesi gerekmektedir.

Bizim nezdimizde râcih olan ve zannı galibimiz şudur ki fakihlerin zikrettiği ölümü gösteren emarelerin zuhur etmesiyle kişinin ölümünde yakın hâsıl olmadıkça ölümüne karar verilemez. Çünkü insan hayatı yakındır ve onun yok olmasına ancak yakın ile karar verilir ve onun yok olmasına şüphe ile karar verilmesi caiz değildir. Çünkü yakın, ancak kendisi gibi bir yakın ile yok olur ve şüpheyle yok olmaz. Zira asıl olan bir şeyi ortadan kaldıran yakın gelene kadar var olan şeyin var olması üzere bekasıdır. Çünkü ölüm hayatın zıddıdır, dolayısıyla idrak ile bilincin kaybolması, his ile idrakin gitmesi ve nefes alma ile beslenmenin durması gibi hayatın emarelerinin zıttı olan emarelerin zuhur etmesi kaçınılmazdır.

Binaenaleyh -insanın bazı ana organları çalışmaya devam etse ve onlarda hayat olsa bile- beyin kökünün ölmesiyle tıbben insanın öldüğü ve hayatının sona erdiği şeklindeki tıpçıların görüşü, ana organlarının tamamının çalışması durup insandaki hayat belirtilerinin hepsi sona ermedikçe beyin kökü ile kalp, akciğer ve karaciğer gibi ana organlarının tamamının durmasıyla şeran insanın ölümüne karar vermeyen şeri hüküm ile mutabık değildir.

Bazı ana organları çalışmaya devam ettiği halde beyin kökünün öldüğü ve tıpçıların da tıbben öldü olarak itibar ettiği kişi ile ölüm döşegine düşmüş ve fakihlerin kendisinde görmenin, konuşmanın, istemli bir hareketin kalmadığı ve artık hayatının devam etmesinden ümidin kesildiği beyin ölümü durumuna ulaştığı bir kimse olarak isimlendirdikleri kişiye gelince; bu duruma ulaşmış bu gibi bir kişiye ilişkin şeri hükümler vardır ki en barizleri aşağıdaki şekildedir:

1- Kişi bu halde iken ne başkasına mirasçı olabilir, ne de bir başkasına miras bırakabilir. Başkasına mirasçı olamamasına gelince; çünkü o, beraberinde idrakin ve istemli hareketin olduğu istikrarlı

bir hayatı kaybetmiştir. Varisin mirasçı olması için kendisinde istikrarlı bir hayatın olması şarttır. Ancak ölümü kesinleşinceye kadar miras taksim edilmez.

Bundan dolayı cenin, doğmadıkça ve doğduğunda ağlaması veya esnemesi gibi onda istikrarlı bir hayatın olduğunu gösteren alametler olmadıkça mirasçı olamaz. Câbir İbn-u Abdullah ve el-Mesûr İbn-u Mahrame'den Resul [SallAllahu Aleyhi ve Sellem]'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Çocuk ağlamaya başlayıncaya kadar mirasçı olamaz." [İbn-u Mâce,

rivayet etmiştir]

Miras bırakamamasına gelince; o bu halde iken terekesi taksim edilemez. Çünkü mirasın, miras bırakanın varise intikal etmesinin şartı, miras bırakanın kesin olarak ölmesidir. Beyin kökü ölen ve diğer bazı ana organları çalışmaya devam eden veya ölüm döşegine ve beyin ölümü durumuna düşen bir kimsede hala biraz hayat varsa, onun ölümü kesin olmaz ve dolayısıyla ölümü kesin olarak gerçekleşmedikçe terekesi taksim edilmez.

2- Mağdur:

a-Eğer bir kişi başka bir kişiye saldıracak onun beyin kökünü keser veya onu, ölüm döşegi ve beyin ölümü durumuna düşürür ve onun da kesin olarak öleceği ve yaşayamayacağı hâsıl olur ve ikinci bir kişi gelerek onu öldürürse katil, ilk kişi olur. Çünkü onu, hayatının devam etmesinden ümidin kesildiği bir hale sokan ilk kişidir. Bundan dolayı cezalandırılacak ve mağdurdan dolayı kısas uygulanacak olan odur. İkinci şahsa gelince; ona katil olarak itibar edilmez, cezalandırılmaz ve mağdurdan dolayı kısas ta uygulanmaz. Sadece tazir cezasıyla cezalandırılır. Çünkü o, ademoğlunun saygınlığına saldırmıştır.

Şayet ilk kişi, onu beyin ölümü durumuna düşürmeyip sadece onu, ciddi bir şekilde yaralar, mağdurda idrakin, ihsasın ve istemli hareketin olduğu istikrarlı hayat devam eder de ikinci kişi gelerek onu öldürürse, bu durumda ikinciye katil olarak itibar edilir, o cezalandırılır ve mağdurdan dolayı kısas uygulanır. Birinci kişiye gelince; katil olarak itibar edilmez, saldırganlık cezasıyla cezalandırılır ve mağdurun organlarını telef ettiğinden dolayı kendisine diyet gerekir.

b-Şayet mağdur veya ölüm döşegine ve beyin ölümü durumuna düşen kişi, bir Halife olursa, sahabelerin [Rıdvânullahi Aleyhim] Ebî Bekir ve Ömer ile birlikte olan günlerinde olduğu gibi, öldüğü kesinleşmedikçe onun yerine başka bir Halife naspedilmez. Zira sahabeler, Ebî Bekir'in ölümünden emin olana kadar Ömer'e biat etmemişlerdir. Ölüm döşegi ve beyin ölümü durumuna gelince; şayet ümmet, kendisinden vasiyette bulunmasını talep eder ve Ebî Bekir ile Ömer'in vasiyette bulunduğu gibi Halife de buna muktedirse vasiyette bulunabilir.

Allah'ın yardımıyla tamamlanma tarihi:

H. 5 Muharrem il-Haram 1418

M. 12 Mayıs 1997